

Ptali jste se: Můžete objasnit, proč byl kníže Josef Václav několikerým přerušením hlavou rodu Lichtenštejnů?

Posloupnost vládnoucích knížat z Liechtensteinu po smrti knížete Jana Adama I. roku 1712

Závěť knížete Jana Adama I. zkomplikovala nástupnictví v rodě, když za dědice určil prince Josefa Václava a pominul nejstaršího z žijících mužů prince Antona Floriána, se kterým nevycházel dobře. Princ Josef Václav se nakonec hlavou rodu stal dvakrát a jednou navíc jako poručník.

PAVEL JURÍK

Na počátku 18. století se posloupnost hlav rodu Liechtensteinů rychle měnila a třikrát se jí stal princ Josef Václav z Liechtensteina (1696-1772). Po smrti knížete Jana Adama I., který mimo jiné koupil svobodná říšská panství Schellenberg a Vaduz, nepochybně s cílem zde v budoucnu vytvořit skutečné říšské knížectví. Liechtensteinové totiž byli dosud „jen“ titulárními říšskými knížaty od roku 1608, kdy tento titul získal Karel I. z Liechtensteinu. Titulární říšské knížectví „Liechtenstain“ v Moravském Krumlově a Uherském Ostrohu (1633-1647) bylo jen krátkou epizodou.

Kníže Jan Adam I. z Liechtensteina

Rodinná tragédie

Kníže Jan Adam I. z Liechtensteina (1662-1712) měl dva syny a proto doufal, že jeho dědicem bude buď prvorozený Karel Josef (1684-1704) a po jeho předčasné smrti ve 20 letech smrti pak mladší syn Franz Dominik (1689-1711). Bohužel i ten zemřel mlád ve věku 22 let. Knížete z této rodinné tragédie v březnu 1711 ranila mrtvice a z této nemoci se již nezotavil a v únoru 1712 zemřel. V době, kdy umíral, skládali jeho komisařům hold poddaní nově koupeného hrabství Vaduz.

Po smrti posledního syna dal kníže Jan Adam I. jen chvatně dokončit přestavbu zámku Valtice, protože neměl mužského dědice (Karlova větev měla již jen dcery) a neměl důvod ve stavebních úpravách pokračovat.

Odkaz neoprávněným dědicům

Hlavou rodu se podle jeho závěti stal jeho synovec z Gundakarovy větve princ Josef Václav z Liechtensteinu (1696-1772) dne 16. 6. 1712, který zdědil i panství Vaduz a Schellenberg. Nebyl ale oprávněným dědicem podle rodové smlouvy z roku 1608, protože byl mladším synem prince Philippa Erasma (1664-1704) a přitom jeho starší syn Anton Florián (1656-1721) byl naživu. Důvodem byla skutečnost, že kníže Jan Adam I. neměl prince Antona Floriana v lásce, díky jeho aroganci a španělské výchově. A tak dědictví odkázal členům rodiny, kteří mu byli bližší.

Polní maršál kníže Josef Václav z Liechtensteina a vévodkyně Marie Terezie Savojská, dcera knížete Jana Adama I. jako vévodkyně opavská a krnovská

Nicméně velkou část majetku Jan Adam I. odkázal svým pěti dcerám, na prvním místě Marii Theresii Anně Felicitas (11.5.1694-20.2.1772), později provdané vévodkyni savojské. Ta zdědila panství černokostecké, kde proslula jako reformátorka školství a sociální péče, a také paláce ve Vídni a další. Tím však porušil rodinnou dohodu o pravidlech dědění z roku 1608 (při vyměření jedné rodové větve dětí majetek nejstarší muž z libovolné větve rodu) a vyvolal soudní spory s princem Antonem Floriánem z Gundakarovy větve rodu. Ten se měl stát hlavním dědicem a novou hlavou rodu, jako nejstarší z mužských dědiců.

Vyřešení sporu dohodou

Spor se strýcem Antonem Floriánem princ Josef Václav vyřešil roku 1718, kdy se vzdal panství Vaduz a Schellenberg výměnou za panství Rumburk (koupené roku 1681) a vzdal se i pozice hlavy rodu. K usmíření se strýcem a nejvyšším hofmistrem císaře Karla VI. přispěl i princův sňatek v roce 1718 se strýcovou dcerou Annou Marií von Liechtenstein (1699-1753). Z tohoto manželství se narodili tři synové a dvě dcery – všechny děti zemřely v raném dětství.

Kníže Antonín Florián se soudil i s Marií Terezií vévodkyní savojskou o panství Kostelec nad černými lesy a Plaňany. Vévodkyně spor ukončila tím, že panství od strýce odkoupila za 300.000 zlatých. Marie Terezie byla současně i vévodkyní opavskou a krnovskou (viz portrét).

V roce 1719 kníže Anton Florián dosáhl u císaře Karla VI. spojení obou „alpských“ panství a jejich povýšení na knížectví „Liechtenstein“, 354. v pořadí nezávislé území Svaté říše římské a poslední, které suverenitu získalo.

Kníže Anton Florian z Liechtensteinu, nejvyšší hofmistr císaře Karla VI. a jeho syn Josef Jan

Anton Florián byl hlavou rodu od 12. 3. 1718 do své smrti 11. 10. 1721 a po něm se vlády ujal jeho syn Josef Jan Adam (1690-1732). Po jeho předčasné smrti se hlavou rodu stal jeho teprve tříletý syn Jan Nepomuk Karel (1724-1748), za kterého vládl jako poručník jeho strýc Josef Václav z Liechtensteinu. Připomeňme, že kníže Josef Václav byl mimořádně úspěšným diplomatem, dvořanem, vojevůdcem, který zvítězil v několika významných bitvách a v letech 1744-1757 neméně úspěšným reformátorem císařského dělostřelectva, jehož vrchním velitelem byl až do své smrti.

Když v prosinci 1748 Jan Nepomuk Karel nečekaně zemřel bez dědice, stal se princ Josef Václav znovu hlavou rodu a Liechtenštejnského knížectví, kterým byl až do své smrti 10. února 1772. V této době připravoval na roli budoucí hlavy rodu svého synovce prince Františka Josefa I. (1726-1781), kterou se po jeho smrti stal.

Roku 1771 pak došlo k rozdělení rodu Liechtensteinů, když se z Gundakarovy větve (dodnes vládnoucí) oddělila moravsko-krumlovská sekundogenitura, jejímž zakladatelem se stal Františkův mladší bratr Karel Boromejský Josef (1730-1789). Sekundogenitura vymřela roku 1908 knížetem Rudolfem, bývalým nejvyšším hofmistrem císaře Františka Josefa I.